

SLOVENSKI NAROD

Plačati vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inzerati po vrsti Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

Črno pleme proti belemu

Radikalni abesinski nacionalisti propagirajo sveto vojno črnega plemena proti belim zatiralcem — Zagovornikov sodelovanja z DN je vedno manj — Abesinski cesar je napram temu pokretu brez moči

London, 6. novembra. r. Z marščajom, čim vznemirjenjem spremljajo v tujakšnih krogih prve posledice italijansko-abesinskega konflikta, ki prihajajo do izraza v naraščajočem odporu črncev proti belcem. Razmere v Abesiniji so se kljub naklonjenosti, ki jo kažejo tako Anglija kakor vse Društvo narodov do Abesinije, tako poostrele, da

Evropci v abesinski prestolnici niso več varni.

Evropska poslanstva so morala znatno pojačati svoje straže, a tudi abesinski cesar je bil prisiljen, da pridrži v Addis Abebi večje oddelke na izaneselivejših čet v varstvo belcev. Oficielna abesinska politika je doslej strogo gledala na to, da se spor z Italijo ne bi pretvoril v spor črnega plemena z belim plemenom. V tej politiki so sosedaj prevladovali oni, ki se zavzemajo za sodelovanje z Anglijo in z Društvom narodov, toda opaža se, da so

na delu tajne sile.

ki streme po radikalni spremembi dose. danjega kurza abesinske politike v smeri odpora črncev proti belcem. Vpliv teh krogov se nikakor ne sme podcenjevati. Abesinija je danes edina država v prostoru Afrike, ki jo samostojno upravljajo črnci. Povsod drugod so črnici že podlegli vplivu bele rase. Razvoj dogodkov sam po sebi je napravil Abesinijo za središče teženj

proti tujemu imperializmu,

ki se iz plemenskih in političnih razlogov pretvaja v boj proti belemu plemenu in njegovemu zatiranju. Prvi so bili ameriški črnci, ki so proglasili stvar Abesinije za svojo lastno zadevo ter razvili silno propagando v korist Abesinije. Iz severne in južne Amerike je prispelo zadnje tedne v Abesinijo na stotine črncev, odlično izobrazilih, ki sedaj kot tehnični strokovnjaki in letalci ter kot propagatorji izkazujejo Abesiniji neprecenljive usluge. Nasprotja, ki so poprej vladala med črnimi in na svoje plemo ponosnimi Amharci, so skoraj docela izginila. Egipt in Sudan sta se postavila docela odkrito na stran Abesinije. Egipt izkazuje Abesiniji vse mogočo podporo. Najbolj jasno je prišla ta solidarnost do izraza pri organizaciji Rdečega križa, ki jo vodi osebno egiptski princ Duaz. Dalekosežne važnosti je v tem pogledu tudi sodelovanje egiptskih in angleških vojaških oblasti na abesinski meji.

Abesinski pokret,

kakor nazivajo izraze simpatij za Abesinijo, je zajel ne samo vsa afriška črna plemena, nego je znova podžgal tudi arabski nacionalizem v Arabiji in Siriji, od koder dobiva Abesinija znatno finančno pomoč. Ker obstoja med vzhodno Afriko in Indijo zelo živahen trgovinski promet, ni nič čudnega, če se tudi Indija vedno bolj odkrito postavlja na stran Abesinije in njene borbe za neodvisnost. Abesinija je zadnje dni preplavljena z milijoni in milijoni letakov, ki odkrito pozivajo na

odpor vsega črnega plemena proti belim izkoriščevalcem in zatiralcem

in ki ne dopuščajo nobenega dvoma o tem, da so na delu najradikalnejši elementi. V letakih prihaja do izraza najhujša mržnja do »belih roparjev«. Če tudi večina Abesincev ni pismena, se širi propaganda od moža do moža in še tem bolj zaleže.

Vpliv onih krogov, ki se zavzemajo za sodelovanje z Društvom narodov in ki se zbirajo okrog vrhovnega poglavarja koptске cerkve v Abesiniji, rapidno pada. Najhujši udarec jim je zadal padec svetega mesta Aksuma, kjer se je koptska duhovščina brez odpora vdala Italijanom in izjavila svojo lojalnost. Radikalni nacionalisti imajo zato sedaj tem lažji posel, ker se jim je pridružila nacionalna amharska duhovščina. ki vneto propagira

sveto vojno proti belim plemenom.

Menihi v Debra Libanosu so prav za prav najvplivnejši duhovni voditelji Abesincev. Tudi oni so prešli v radikalni tabor ter propagirajo najekstremnejšo akcijo za očuvanje abesinske neodvisnosti...

Malo je verjetno, da bo mogel abesinski cesar zaustaviti ta pokret, ki zavzema vedno širše kroge. Lahko se zgo-

di, da dobe vso oblast v roke radikalni nacionalisti in v tem primeru bo po vsej Afriki in po bližnjem vzhodu izbruhnila silna mržnja proti tujcem, ki ovirajo razvoj črnega plemena. Ta okolnost pa da misliti zlasti angleškim krogom, ki si baš zaradi tega tako silno prizadevajo, ohraniti si simpatije Abesince in s tem vsega črnega plemena.

Bojevit Abesinci

Stari Menelikovi bojevniki zahtevajo odločilen spopad z Italijani — Pred odhodom cesarja na fronto

Addis Abeba, 6. novembra. tr. Konzervativna stranka tako zvanih Menelikovih bojevnikov izvaja hud pritisk na abesinskega cesarja in na liberalne kroge ter zahteva veliko vojaško akcijo za osvoboditev Abesinije od sovražnega navalna Italijanov. Mnenja so, da je treba staviti vse na eno karto in izvesti v junaškem boju končno odločitev. Pripravil naj bi se sistematično organiziran napad na oba krila italijanske vojske ter skušalo odrezati italijanske oddelke od zaledja. Kakor se zatrjuje, se bo cesar udal temu pritisku Menelikovih bojevnikov, čeprav je osebno prepričan, da manjka Abesiniji vsega, kar bi bilo potrebno za uspeh take akcije. Stari Menelikovi bojevniki ne znajo ne pisati ne čitati in nimajo pojma o modernem opremljeni vojski. Smatrajo pa, da bi nadaljnje čakanje ne bilo združljivo s častjo abesinskega naroda.

Ta pritisk Menelikovih bojevnikov, ki bi mogel postati katastrofalen za razvoj notranje politične prilike in vojaške akcije, skuša sedaj zatreti bivši abesinski poslanik v Parizu Tekle Havarjate, ki se je te dni vrnil v svojo domovino, da prevzame poveljstvo večjega oddelka abesinske vojske. Včeraj je sklical vse uglednejše plemenske poglavarje, pristaje načrtov Menelikovih bojevnikov in jim v daljšem govoru predložil neiz-

vedljivost njihovih predlogov. V svojem govoru je med drugim dejal: Vi bahači! Res ste pokončali že mnogo ljudi na bojiščih in se šopirite, da morete vsak pobit po ducat Italijanov. Toda kako? Z meči in sulicami? S tem boste žrtvovali samo sebe in svoje bojevnike, domovini pa ne bo s tem prav nič pomagano. Vi bi radi izvalili veliko bitko in pregnali Italijane? Tako pač danes ni več mogoče voditi vojne! To bi ne bilo bojišče, nego prava klavnica! Poslužiti se moramo druge taktike. Ostanimo na preži in čakajmo na ugoden trenutek. Napadajmo sovražnika tam, kjer najtomanj pričakuje. Vi ste bogati, dajte zato vladi denar, da bo mogla kupiti enako orožje, kakor ga imajo Italijani in s svojo hrabrostjo bomo še le potem lahko osvobodili domovino.

Pravijo, da je napravil ta govor na plemenske poglavarje globok vtis ter da polagoma uvidevajo, da ima Havarjate prav. Da pa bi vsaj deloma ustregel želji Menelikovih bojevnikov, se je cesar odločil, da krene sam na fronto. Priprave za njegov pohod so v polnem teku. Vrhovno abesinsko vodstvo je na svojem včerajšnjem posvetu sklenilo, da utrdi postojanke v zaledju Makale na skoro nedostopnih pečinah, od koder bo mogla abesinska vojska nuditi Italijanom odločen odpor.

Z letali Abesincem ne morejo do živega

Adis Abeba, 6. novembra. v. Vojaški strokovnjaki, ki opazujejo kot nevtralni potek abesinske vojne, izražajo vse bolj prepričanje, da Abesinije ne bo mogoče osvojiti z letali, na katere so polagali Italijani posebno veliko važnost. Italijanskim letalcem se mora sice priznati, da so do prinesli velika dela ter dosegli tudi lepe uspehe, vendar pa so stvarni vojaški uspehi njihovih akcij zelo mali. Pri tem je treba računati še s tem, da so Italijani neomeje-

ni gospodarji zraka nad Abesinijo, ker nimajo Abesinci niti enega letala, ki bi se lahko spustilo v borbo z italijanskimi letali. Opaziti je tudi, da so se Abesinci že privadili zmernih napadov in da se znajo pred njimi že tako spretno skrivati, da so v tem kos vsaki moderni vojski. Končno pa je treba upoštevati tudi to, da stane moderna letalska bomba več, kakor je vredna cela abesinska vas, za katero je potrebno najmanj deset bomb, da jo porušijo.

Abesinski četniki zadajejo Italijanom največ skrbi in žrtev

Djibuti, 6. novembra. r. V pokrajini Danakil se vrše prvenstveno četniški boji pri katerih sodelujejo razna divja plemena neregularne abesinske v praven pomenu besede »črne vojske«. Tako beležijo celo vrsto takih spopadov v okolici Imina, kjer operira nekaj abesinskih četniških band. Ti četniki napadajo italijanske straže redno v svitu prve zore med 3. in 4. uro jutraj. V teh bojih ne poznajo divji Danakili nobene milosti ter se bije boj na življenje in smrt na obeh straneh. Zanimivo je, da so zadnje čase četniški odredi oboženi že tudi s strojnimi najmodernejših konstrukcij. Posebno radi obstrujejo italijansko komoro, ki ima redno sleherni noč večje človeške in materialne izgube.

Poslednje dni je prispela v Massauo cela vrsta italijanskih transportnih ladij, ki so pripeljele veliko število novih čet ter ogromne množine vojnega materiala. Cesta Massaua-Asmara severna fronta je sedaj že tako spopolnjena in izgrajena, da prepele nekaj stotin avtomobilov sleherni dan do 2000 ton tovara od morja do fronte. Po zagotovilih italijanskega vojnega vodstva je že do sedaj nakopičenega v skladiščih za fronto toliko streliva in goriva za motorje, da je okupacijska vojska lahko z njim popolnoma neodvisna za leto dni od domovine. Ta velika skladišča materiala so izgrajili in napolnili Italijani za slučaj, če bi Anglija poskusila odrezati italijansko vojsko od domovine s pomorsko blokad.

Lopate namestu pušk

Italijanska ofenziva je prekinjena — Vojaki morajo graditi ceste, da ne umrejo od glada

London, 6. novembra. z. Vrhovno poveljstvo italijanskih čet v Abesiniji je odredilo, naj se na vsej črti ustavi ofenziva ker so zaradi deževja postale ceste neprebojne in preti nevarnost, da ostanejo čete v prednjih frontah docela odrezane od zaledja. Že dva dni italijanske čete niso dobile tople hrane. Na porokih mrazda

de Bona so ostale v prednjih linijah samo močne straže, vse ostalo vojaštvo pa je moralo zamenjati puške z lopatami, mora pomagati pionirskim oddelkom pri gradnji cest.

Pariz, 6. novembra. o. Agencija Radio poroča iz Asmare, da je italijanska ofenziva na severni fronti v popolnem

zastoju zaradi močnega deževja, ki se je v mnogih krajih pretvorilo v prelom oblakov. Ceste so postale popolnoma neprehodne, gorske poti pa so se izpremenile v pravcate hudournike. Vsa okolica Makale je pretvorjena v močvirnato jezero, ki onemogoča vsako gibanje čet. Vrhovno vodstvo italijanskih operacij računa, da Makale ne bo mogoče zavzeti pred koncem prihodnjega tedna. Tehnični oddelki italijanske vojske popravljajo z vso naglico ceste, ker se je vrhovno vodstvo italijanske ofenzive odločilo ustaviti nadaljnje prodiranje, dokler ne bo zagotovljen reden dovoz živil in municije iz zaledja in dokler ne bo prenehalo deževje.

Italijanski glavni stan se je preselil v Adigrat. Armadni zbor generala Dalmazza je zavzel več vasi v okolici Masabuja v višini 2.600 m, kjer niso nikjer naleteli na odpor. Diviziji generala Santinija in generala Birolia prodirata preko Ausiena ter sta zavzeli višine okrog Merašmajmestija. Oddelki fašistične milice so zasedli Amba Sion, kjer jih je prebivalstvo sprejelo z belimi zastavami. Na področju Makale je prodiranje italijanskih čet skrajno oprezno, ker je teren hribovit, poln sotesk in nudi nasprotniku zavetje pred italijanskimi letali in topovi. Italijanska letala, ki so bila nad tem ozemljem na izvidniškem

poletu, so Abesinci iz svojih skrivališč hudo obstreljevali.

Abesinci so poskušali nov napad ob reki Setit, hoteč priti italijanski vojski v bok, vendar pa so italijanske čete napad odbile.

Berlin, 6. novembra. r. DNB poroča iz Asmare: Prodiranje italijanskih čet proti Makaleju, se je včeraj popoldne ustavilo. V dobro poučenih krogih trde, da italijanske čete ne bodo začele prodirati prej, kakor čez nekaj dni. Porabile bodo ta odmor, da bodo njihove patrulje in letala popolnoma preiskale zavzeto ozemlje. Danes okoli popoldne so prispeli z raznih točk bojišča vesti, po katerih se zdi, da je več manjših italijanskih oddelkov prodrla z raznih strani v neposredno bližino Makaleja.

Italijanske žrtve

Rim, 6. novembra. v. Italijansko ministrstvo vojske je objavilo uradno poročilo o izgubah v Abesiniji. Po tem poročilu so padli ves mesec oktober v abesinskih bojih samo en oficir in štiri vojniki. En oficir in 27 vojakov je umrlo zaradi raznih bolezni. Vsi ostali, ki so padli na abesinskih bojiščih, so askari. Od 1. januarja do 31. oktobra je padlo in umrlo vsega 193 vojakov in oficirjev. Od letavcev, ki se nahajajo v Afriki, pa je do 31. oktobra preminulo vsega 198.

Italija ne more več nazaj

V abesinsko podjetje je vložila že preveč človeških in finančnih žrtev, da bi se mogla sedaj umakniti praznih rok

Rim, 6. novembra. v. Italijanski politični krogi gledajo kljub težki situaciji mirno v bodočnost in z njo zvezani razvoj političnih prilik. Po njihovem mišljenju je bila za Italijo prej ali slej neizbežna sedanja situacija. Italija je s svojim stalinim napredkom, ki ga je dosegla po uvedbi fašističnega režima, morala razbiti dotedanje ravnotežje na Sredozemskem morju ali pa bi morala tvegati, da izgubi vse pridobitve tega režima, če ne bi poskusila prenesti svojo aktivnost na kolonialno področje.

Po mišljenju teh italijanskih krogov se vsega tega prav dobro zaveda tudi Anglija, ki je s svojo dolgoročno podporo fašističnemu režimu omogočila sedanji razmah in veličino Italije. Zaradi tega so vse napovedi, da bo posegla Anglija v sporu z Italijo celo po orožju, samo želje onih krogov, ki so načelno usmerjeni proti fašizmu. Anglija poskuša samo po svoji stari navadi blefirati svet in Italijo. V resnici pa si bo zelo premislila, predno se bo odločila za gospodarsko blokado Italije, pa če tudi pod naslovom izvrševanja sklepov Društva narodov. London danes dobro ve, da se Italija ne da nikomur oplašiti in da niti v sanjah ne misli »roben italijanski državnik na to, da bi odpoklical iz Abesinije le enega italijanskega vojaka, dokler ne bodo doseženi cilji, ki so postavljeni. Italija se ne more več vrniti s poti, na

katero so jo potisnili Angleži že leta 1918, ko so sami pobasali vse nemške kolonije. Rim ne more vreči na ljubo nekega tretjega skozi okno težke milije, ki jih je vložil v dobro premišljeno abesinsko podjetje. Še manj pa more danes izpostaviti nevarnosti svoje sinove, ki se bijejo za njegovo slavo v afriškem pesku, da bi jih v slučaju ustavitve vojnih operacij napadli Abesinci, oboroženi z angleškim orožjem ter jih morda celo izrinili iz dosedanjih afriških kolonij.

Novi razgovori med Londonom in Rimom

London, 6. novembra. z. Angleški poslanik v Rimu sir Erick Drummond je včeraj popoldne posetil Mussolinija ter je imel z njim nad dve uri trajajoč razgovor. Vsebinsko svojega razgovora je nemudoma sporočil v London, kjer so se takoj po sprejetju tega poročila sestali h konferenci vsi v Londonu navzoči ministri. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, je Mussolini stavil Angliji nove predloge, nanašajoče se v prvi vrsti na ureditev odnosov na Sredozemskem morju. Angleška vlada pa ne misli popuščati in slej ko prej zahteva, da umakne Italija vse svoje prekomerne čete iz Libije. V ostalem pa je angleška vlada pripravljena reagirati na vsako miroljubno ponudbo Mussolinija, ki bo upoštevala načela Društva narodov in neodvisnost Abesinije.

Novi zakon o sodnikih

Beograd, 6. novembra. p. Jutri se sestane v ministru pravde komisija, v kateri je med drugimi višji državni tožilec dr. Luka Kravina. Ta komisija ima nalogo, sestaviti načrt novega zakona o sodnikih, upoštevaje pri tem določbe ustave o stalnosti sodnikov, ki stopa v veljavo 1. septembra prihodnjega leta.

Odlikovanje

Beograd, 6. novembra. p. S kraljevim ukazom so odlikovani z zlato kolajno za državljanske zasluge služitelja banske uprave v Ljubljani Ivan Fras in Luka Pihler ter s srebrno kolajno kuharica Helena Grašić v Ljubljani.

Visok nameščenski davek na Poljskem

Varšava, 6. novembra. * AA. Decembra bo uveden na Poljskem nov davek na plače državnih in samoupravnih uradnikov in uslužbencev. Po sedanjem načrtu bodo ta davek pobirali od vseh plač, doklad, mezd itd., ki prihajajo iz državne blagajne. Poleg državnih uradnikov v ožjem smislu bodo ta davek plačevali tudi uradniki uslužbenci in delavci državnih podjetij, pooblaščenici državnih bank, državnih monopolov itd. Temu davku bodo podvržene tudi dnevne narodnih poslancev in senatorjev, vrhu tega pa tudi vse njihove poslovne dnevnice za leto v sedmih in ga-

sebnih odborih itd. Davek bodo pobirali za enkrat samo dve leti in bo v veljavi od decembra 1. 1937. Za prejemke do 100 zlotov bo znašal 5%, do 500 zlotov 10%, do 1000 zlotov 12%, do 2000 zlotov 15%, za prejemke nad 2.000 zlotov pa 20%.

Parlamentarna reforma v Bolgariji

Sofija, 6. novembra. r. Po načrtu nove ustave, ki ga je pripravila vlada g. Toševa, bo imel bodoči bolgarski parlament 123 poslancev; med njimi bo 50 imenovanjih, 73 pa voljenih. Med 50 imenovanimi poslanci bo 30 zastopnikov raznih slojev, ostalih 20 bodo pa ministri in razni strokovnjaki. Narodne poslance bo imenoval kralj. Ostalih 73 poslancev bo voljenih po novem volilnem zakonu. Dosedaj je bilo v Sobranju 256 poslancev.

Ljubljanska borza
(Devize z včerajšjo premijo 28.5%)
Amsterdam 2976.00 — 2990.60; Berlin 1766.08 — 1769.95; Bruselj 739.18 — 744.24; Curih 1424.22 — 1431.29; London 216.18 — 217.19; New York 4345.72 — 4363.04; Pariz 288.55 — 289.80; Praga 181.19 — 182.20; Trst 354.67 — 357.75; Avstrijski šiling v prvotnem kliringu 8.50 — 8.60.

izazemske borze
Curih, 6. novembra: Beograd 7, Pariz 20.26125, London 16.14, New York 367.625, Bruselj 51.95, Milan 24.95, Madrid 41.975, Amsterdam 208.55, Berlin 128.70, Dama 56.70, Praga 32.73, Varšava 87.225, Zlatna 2076.80.

Ljubica Staviskega morilka

Zakaj je Marcela Lemoiova umorila vdovo francoskega slikarja Jeane Cormonovo

Na nedavni obravnavi pred pariškim sodiščem je obtožena bivša ljubica Staviskega Marcela Lemoiova obudila spomine na mračno sliko iz okolja, v katerem se je pojavil največji slepar sveta Stavisky. Marcela Lemoiova je bila pustolovka iz podzemlja velikih mest in kot taka je bila enako dobro znana v Parizu, kakor v San Franciscu in Mexiku. Povsod je bila doma, kjer vladajo strasti. Bila je prehodna ljubica Staviskega čigar afere se je začela obravnavati v ponedeljek pred pariško poroto Stavisky je oškodoval Francijo v letih 1929 do 1933 s svojimi spletkami po uradni ceni za 260.000.000 frankov. Takrat, ko se je Marcela Lemoiova seznanila z njim, je bil Stavisky znan še kot gigolo. Marcela Lemoiova je bila zaposlena v modnem salonu, kjer je delala tudi Arleta Simonova, neprimerno bistroumnejša in podjetnejša od nje; zato pa tudi ni postala samo prehodna ljubica Staviskega, temveč tudi njegova žena.

več je tam stanovala tudi 85 letna vdova po znamenitem francoskem slikarju Jeane Cormonova. S prihodom Marcela Lemoiove je prišel tudi grozen konec življenja.

Arleta Simonova

nja stare vdove, Marcela Lemoiova se namreč ni hotela odreči brezskrbnemu, prijetnemu življenju in k temu je spadal tudi ljubček. Njene zahteve so bile tako velike, da jim v meščanskih krogih ni moglo biti zadoščeno. V domu, kjer je našla zavetje je mogla opravljati le domaća dela. Nekaj časa jih je res opravljala in spretno skrivala svojo pravo barvo. Prijatelj svojo srca je našla med apaši. Bil je Antonine Nikolai, štirinajst dni je bil z njo zadovoljen, potem je pa nenadoma zahteval denar, češ, da mu ga mora preskrbeti Marcela. Vedel je namreč, kje bo lahko našla denar. V isti hiši je stanovala bogata vdova po francoskem slikarju. Nikolai je imel hitro storjen sklep. Če spadaš med nas, Marcela, je dejal nekega dne svoji ljubici, odpravi to staro babo na oni svet.

Marcela je bila poslušna ljubica, splazila se je v stanovanje stare vdove Cormonove, jo napadla in davila, dokler nje srečna starica ni izdihnila. Potem je ukradla iz njenega stanovanja 25.000 frankov in jih izročila svojemu ljubčku. Še istega večera se je zopet zvežala v svojo vlogo gospodinje in s svojimi dobitnicami, starimi sestrami, je šla celo v kino. Toda dolgo ta idila ni trajala. Policija je kmalu ugotovila, da stanuje v hiši, kjer je bila Cormonova umorjena, sumljiva ženska. Marcela so aretirali, toda umor je odločno tajila. Aretirani je bil tudi njen ljubček Nikolai. Sodni zdravnik je označil Marcelo za žensko, ki podleže vsem slabim vpivom in ki prav lahko zaide na kriva pota. Obsojena je bila na 15 let prisilnega dela njen ljubček pa samo na dve leti ječe. Najbolj se je razjezil, ker so mu vzeli onih 25.000 frankov, ki jih je bila ukradla njegova ljubica svoji žrtvi.

Pravica do smrti

Skupina angleških zdravnikov pod vodstvom predsednika Društva za legalizacijo evtanazije lorda Moynihana je pripravila osnutek zakona, s katerim bi bilo dovoljeno rešiti neozdravljivo bolne ljudi trpljenja s smrtno injekcijo. Lord Moynihan predlaga uvedbo uradnega formularja na pacientovo izjavo, da hoče biti s smrtjo rešen dolge mučne agonije. Lord Moynihan pravi, da se zaveda odgovornosti zdravnika pri zavedni pospešitvi bolnikove smrti in razlogov, ki se dajo naštetj proti tej temeljiti reformi zdravništva. Nasprotno je pa prava muka za vestnega zdravnika zavest, da stoji brez moči ob postelji neozdravljivo bolnega človeka, kjer mora mirno gledati, kako trpi bolnik najhujše muke, ne da bi mu mogel pomagati ali preprečiti njegovo skorajšnjo smrt.

Poleg tega, pravi lord Moynihan v utemeljitvi svojega predloga, širši javnosti ni znano veliko število samomorov

neozdravljivo bolnih ljudi. Marsikdo se odloči za usodni skok v neznanost, čeprav bi bil lahko rešen, samo zato, ker se boji, da mu zdravnik ne pove dati resnice. Zanašanje na zdravniško iskrenost v vseh primerih bi izključilo take tragedije in rešilo življenje bolnikom, ki jih je mogoče ozdraviti.

Upor proti robotom

Prvič v zgodovini se je pripetilo, da so se ljudje uprli proti robotom. To se je zgodilo v Ameriki, v domovini najslavnejšega robota na svetu »Metal-Mikea«, ki je iz Avstralije do San Franciscu nepretrgoma stal za krmilom in krmilil ladje. Že to je vzbudilo veliko nezadovoljstvo med mornarji, saj se po pravici boje, da bi jih stasoma ne spodrinili roboti. V Ameriki in Angliji rabijo velika podjetja robote, ker so cenejši, na drugi strani pa zanesljivi in točni, kakor more biti človek.

Brezposelni v San Franciscu so organizirali oni dan upor proti robotom, ki so v neki veliki trgovski palači sprejemali odjemalce. Razbili so več robotov, enemu pa niso mogli do živca. Razbijali so sicer po njem na vse moč s kljavi in palicami, toda robot je neprestano ponavljal: »Pozdravljeni, gospodje, bar je na hodniku na desno. Policija je prispeła na kraj prvega upora ljudi proti robotom, ko so bili roboti že razbiti.

Ustanovitelj Rdečega križa

Te dni je minilo 25 let, odkar je umrl ustanovitelj Rdečega križa Henri Duvant. Bil je sin ugledne ženske rodbine in že v otroških letih je sočustvoval s trpečimi bližnjimi. Že kot 18 letni mladostnik je hodil ob prostem času obiskovati bolne in stare ljudi, ob nelehah je pa čital čitnikom knjige in jih učil psali. Bil je poln iskrene ljubezni do bližnjega, velik idealist, a rodbina bi bila rada napravila iz njega praktičnega človeka. Ko mu je bilo 21 let, je odpotoval v Francijo, Belgijo in Nizozemsko, kjer je propagiral načela Rdečega križa. Na željo svoje rodbine je pa ustanovil v Alžiru industrijsko družbo, obsegajočo več velikih mlinov. To podjetje mu je pa prineslo nesrečo.

Leta 1859 je izbruhnila vojna med Sardnijo in Francijo. Pogled na krvavo bojšče pri Solferinu je vzbudil v njem misel na samaritsko delo. Proti koncu leta je odpoval v Pariz, kjer je začel z vso vnemo delovati za to idejo. Leta 1863 je bila sklenjena ustanovitev Rdečega križa, ki naj bi bil stalna organizacija; v njenem času naj bi pripravljali samaritsko osebo in zbirali potrebna sredstva. V vojni pa gradil bolnice za ranjene vojake. Diplomatska konferenca je bila končana 22. avgusta 1864 in na nji so bila prvič formulirana važna vprašanja vojne prava ter naglašena nedolžnost ranjenca. Manifestiralo se je po tudi za omiljenje vojnih grozot. Človekoljubno delo Henria Duvanta je bilo kronano z uspehom.

Ustanovitelj Rdečega križa je pa kmalu začel v bedo in svet je pozabil nanj. Izgubil je vse svoje premoženje, obenem je pa potegnil za seboj tudi svoje najboljši prijatelje. Živel je v bedi in zapuščen v Parizu, kjer je umrl leta 1910. Na njegovo željo je bilo njegovo truplo upepeljeno v Curihu.

se ne bo oskrnil s takimi meščansko prostaskimi čustvi. On je samo — da, kaj je prav za prav? — je samo radoveden, kako se bo počutil žid: Ali bo tudi njega tako hitro, strlo, ali se bo tudi on postal in sploh kaj bo storil. Oh, da, to bo zelo zanimivo, izredno poučno bo to, in zanimivejše, nego čitamo v romanu ali vidimo na gledaliških odrih.

Voyons donc, ekselencia. Eh, voila, gospod tajni finančni svetnik, je pomislil nežni, elegantni prelat ter se radostno nasmešnil. Potem je sedel z novim veseljem k svojemu svetopisemskemu komentarju. S porogljivimi očmi je prebiral obširna dela svojih temeljnih, učenih predhodnikov Hochstetterja, Weissmanna in Hedingerja in njegovo delo je zdaj napredovalo urno in veselo.

11.

Odposlanci würzburgske škofa so delali ta čas v Stuttgartu tiho in žilavo. V ozadju so stali zdaj novi možje, večnoma vojaki, ki so se malo brigali za Šüssa in če je ne naneslo, nikakor niso tajili, da prezirajo in zaničujejo žida. Bil je to general von Röder, neotesan

Beda v Ljubljani

Ljubljana, 6. novembra. Na mestni socialno politični urad lega s prihajajočo zimo zopet velika skrb. Pet najhujših mesecev ima še pred seboj do konca proračunskega leta, sredstva pa so že močno izčrpana. V Ljubljani je nekaj nad 3000 brezposelnih, ki so skoraj stalno navezani na podporo mestnega socialnega urada. Če je položaj nekoliko ublažen preko poletnih mesecev, se tem bolj poslabša z nastopom zime. Priznati je treba, da na socialnem oddelku mestnega magistrata ne počivajo, marveč da sproti razmišljajo, kako preskrbeti naše brezposelne vsaj z najpotrebnejšim in tako ublažiti silno bedo. Ker v proračunu določeni krediti ne zadostujejo, je mestni magistrat tudi letos prisiljen obračati se za podporo na našo javnost, s prošnjo, da najde pri ljudeh čim več razumevanja za svojo akcijo. Treba bo podpreti ne samo odrasle, ne samo brezposelne, gre tudi za nedolžne otroke, ki jim gleda beda in glad iz oči, ki hodijo v šolo bosi in raztrgani, oblečeni samo za silo. Na mestnem socialnem uradu bi vam lahko pripovedovali v sreci segačice zgodbe o revščini, ki se skriva v raznih stanovanjskih luknjah v mestu, v podstrešjih in v podzemskih stanovanjih, v barakah ali celo v dvornicah kjer piha veter skozi španje in škropi na ljudi dež ob slabem vremenu. Pripovedovali bi lahko tudi o še bolj skriti revščini, ki se razgali šele v najskerajših sili, ko se trepi prikažejo na magistrat šele, ko so tik pred tem, da omahnejo v obup.

Revščina v Ljubljani narašča od leta do leta. Letos se je to pokazalo mimogrede tudi v prošnjah za šolske knjige. Štirideset odstotkov več, je bilo letos prošilcev, nego lani in to samo iz vrst delavstva in nižjih namencev, ki sprito malenkostnih dohodkov ne znorejo stroškov za šolanje dece.

Mestni magistrat namerava pokreniti v zimskih mesecih več socialnih akcij, katerih namen je zbrati sredstva za podpiranje najbolj potrebnih. Ljubljancem gotovo ne bodo hoteli porabiti svojih nabednejših, živčnih sredstev med njimi in se bodo prošnje tudi odzvali.

Preselili smo se v lepše prostore na Kongresni trg 4

v bivše prostore »OBRTE BANKE« v Gerberjevi hiši.

Specialna sportna trgovina

B. KOLB & PREDALIČ, LJUBLJANA

Iz Ptujia

— Mestna žaga se elektrificira. Mestna žaga, ki je bila dosedaj na paro, se v zadnjem času elektrificira in bodo dela v kratkem dovršena. Z elektrifikacijo žage se bodo stroški obratovanja zelo pocenili, ker ne bo treba kotla ves dan kuriti. S tem bo tudi dana možnost, da se tarifa žaganju poceni, na drugi strani pa bodo stranke tudi hitreje postrežene.

— Dan »Jadranske straze« priredi tu, krajšji krajevni odbor JS 9. novembra ob 18. uri zvečer v prostornih dvoranah »Mladice«. Na sporedu je predavanje, recitacije in petje. Vstop je prost! Vsa družstva se naprošajo, da na isti dan prirejajo svojih prireditev.

— Zaprisega novih članov sreskega cestnega odbora Ptuj bo v ponedeljek 11. t. m. ob 9. uri dopolne v posvetovalnici na mestnem magistratu. Istega dne bo tudi plenarna seja cestnega odbora.

— Nedelne uradne ure bodo uvedene tudi pri sreskem sodišču v Ptaju in sicer od 11. t. m. dalje. Vozišče bo odprto ves čas uradnih ur.

— Padec s koleasa. Te dni se je peljal s košesom železniški uslužbenec Plohl Martin iz Nove vasi obiskat svoje starše k Sv. Bolniku pri Središču. Med vožnjo pa je zavozil v občestni jarek ter padel s koleasa. Zlomil si je desno ključnico in je moral v bolnico.

— Najstarejša branjevka umrla. V Ptaju je umrla v visoki starosti 84 let branjevka Dvorčak Ana. Kljub visoki starosti je še do zadnjega časa izvrševala svoje obit.

— Tatvine. Posestnik Segula Franc iz Hlapčevca je te dni opazil, da mu je tat odneal iz hiše več oblek, perila in drugo, ponosi pa mu je odgnal iz hleva 120 kg težko plemensko svinjo in vrednosti Din 660. Skupna škoda znaša Din 1.100. — Tatvine.

mož, dalje poveljnik von Asperg, polkovnik von Buighausen in pešeca nalipanih, nadutih častnikov, ki so tvorili zdaj neprestano nekakšno ograjo okrog vojvode, polkovnika Tornacka in Laubsky ter ritmožerja Buckow. Med njimi je bil tudi častnik, ki je nastopal posebno sovražno napram Šüssu, major von Röder, generalov nečak, poveljnik stuttgartske meščanske konjeniške garde, mestnega konjeniškega zbora, mrk mož nizkega čela, krutih ust in grobih tac, ki so bile v rokavicah še večji nestvori. Najbolj je pa sovražil žida dom Barteleim Pancorbo, pfalski tajni svetnik, glavni ravnatelj tobačne režije in trgovec z dragulji, ki se je zdaj zopet pojavil z desno čudno privzdignjeno kakor vedno in v portugalski dvorni noši — vedno isti, strogo ceremonijelni starinski noši. Modrikasto rdeči, stlačeni, lokavi obraz z jastrebim nosom in pobarvanimi brki mu je štel nad močnim ovratnikom in njegove podolgovate, ozke, srepe oči so nepremično opazovale Šüssa izpod nagubanih vek.

Vsi ti, poleg njih pa tudi drugi stari sovražniki. Remchingen in komornik Neuffer, so snovali zdaj katoliški načrt. Šüss, ki je vse pregledal jasno in daleč, mnogo jasneje od teh grobih, nadutih

ne je takoj osutil svojega bivšega hlapca iz Pobrežja, pri katerem so orožniki tudi našli vse ukradeno.

— Pri sekanju dreve se je ponesrečil. Solina Martin, posestnikov sin iz Stojčevca, je s svojim očcem podiral v gozdu dreve, ki je podiranj pa je padlo eno drevo nanj in ga pokopalo pod seboj. Prepeljali so ga v bolnico.

— Mlada sleparica. Te dni se je zgledala okoli 16 let stara deklica, doma iz Radva, nja pri Mariboru, pri posestniku Kardinar Elizabeti v Sp. Hajdini pri Ptujtu ter ji natvezila, da jo je povozil brezobziren biciklist in da ne more zaradi poškodb dalje potovati. Pri tem je znala tako spretno bliniti notranje poškodbe, da se je poslastica Kardinar usmislila ter jo dva dni negovala in ji dajala hrano in prenočišče. Za zahvalo pa je deklica dobro gospodinj okradla in ji odnesla obleko, njeni čevlji pa plašč. Orožniki se mlado potepenko izsledili in jim je priznala dejanje. Ova, dena je sodišču.

— Komaj je ušel smrti. Te dni se je napotil v svojo vinsko klet 62letni posestnik Rožjak Alojz iz Jiršovca. Pred kratkim je vkletil več sodov mošta ter je hotel sorde pregledati. Pri vretju mošta pa so se razvijali strupeni plini, ki jih je bila polna klet in so ga tako omanili, da je obležal v kleti nezavestno. Ker se dolgo ni vrnil domov, so domači zaslužili nesrečo in so odšli za njim v klet. Takoj so ga prenesli na svež zrak in ga z umetnim dihanjem rešili smrti. Morali pa so ga odpeljati v pljučsko bolnico.

— Pozni cvet. Pri posestniku Hlešč Francu v Hvalentinčih je v sadovnjaku ob potoku Brnca zvezetela sliva, ki je vsa v cvetju. Pač redek pojav narave v tako pozni jeseni.

— Neprevidno ravnanje z orožjem. Posestnikov sin Anton Plohl od Sv. Andraza v Slov. gorah je pregledoval star samokres, za katerega ni vedel, da je nabit. Pri pregledovanju se mu je samokres nenadoma sprožil in krogla je zadela v bližini stoječo sestro Roziko. Krogla je prebila trebušno steno in obšla v votlini. Surovno nevarno ranjeno so prepeljali v ptujsko bolnico.

— Tatvina perila. Posestniku Daschu Ernstu v Presernovi ulici so neznanu tat, tovi odnesli več perila, ki se sušilo na dvorišču na vrvi. G. Dasch ima škodo nad 500 Din. Najbrž je perilo ukradel kak brezposelnec.

Radioprogram

Četrtek, 7. novembra

12.00: Reproduciran koncert na kino orglah. 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Simfonične pesnitve (plošče): Berlioz: Rimski karneval, Glazunov: Stenka Razin. 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. 18.00: Operne arije (poje ga: Pina Kobal s spremljevanjem radijskega orkestra). 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20.00: Beethovne skladbe: Simfonični koncert orkestra kraljeve garde (prenos iz Beograda). Dirigent: M. Drag. Pokorni, solista: ga. Olga Mihajlovič (gost). 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Koncert vesele glasbe (radijski orkester).

Petek, 8. novembra

11.00: Solška ura: Dan miru (g. Vojko Jagodič). 12.00: Pozdravi s planin (pesmice in godba na ploščah). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Ura francoske glasbe (radijski orkester). 14.00: Vremensko poročilo in borzni tečaj. 18.00: O gospodarskih nadaljevalnih šolah (ga. Anka Mešiček). 18.20: Harmonika (plošče). 18.40: O zaščiti upnikov (dr. Joža Voršič). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20.00: Spominska proslava Davorina Jenka. (Akademijo priredi Glasbena Matica ljubljanska, prenos iz Filharmonije): pojeta mladinski in mešani zbor Gl. Mat. s spremljevanjem orkestra. Dirigent: g. Mirko Polič. 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Zvoki iz naših krajev (Radijski orkester).

Težko je življenje

Vlomilec svojemu tovarišu: Eh, težko je zdaj življenje, težko. Čez dan moram iskati trgovine, v katere bi rad ponoči vlomil.

Lion Feuchtwanger:

Žid Süß

Roman

Njegova luč je gorela tudi zdaj pozno v noč. Toda prelat ni več stopical z negotovimi koraki starca. Prožno in mladostno je hodil zdaj po velikih belih sobah, njegove žive sanje so se polnile z ljudmi in bodočimi dogodki. Skrivnostno in nemirno so se smehljale njegove živahne, nežne ustnice, često je govoril sam s seboj, vživel se je v svoje sanje kakor delujoča oseba: »Voyons donc, gospod finančni ravnatelj! ali eh, eh, kdo bi si bil to mislil, Ekselencia!«

Da, kdo bi bil to slutil. Je star liejak, pregledal in ovohal je življenje in ljudi od vseh strani. Mislil je, da pozna človeške obraze. Zdaj je pa moral zopet priznati, da je v tem velikem gledališču sveta še vedno več barvila in krink, nego si misli tudi najtrdovratnejši dvomljivec. Kdo bi bil to mislil? Predstavljal si je židov obraz v tihi, prazni sobici. Zitičeni je oči in opazoval potego za potego, te pohlepne, polno rdeče ustnice, ta bela, hladna, elegantna lica,

to brezsrčno, energično brado, te opazujoče, živahne oči, to gladko čelo človeka, ki ni vaje predajati se sanjam, z računarskimi gubicami nad očmi. Kdo bi bil iskal sentimentalno idilo v gozdu v Hirsauu pri tem ledeno hladnem ledeno preračunljivem možu, ki sta mu kupčija in moč vse? Toda, toda, gospod finančni ravnatelj! Kako ste stali pred menoj tistega strašnega večera v svoji palači! Kako bedo, svetlo zlohoten je bil vaš izraz. Da, da, gospod žid, nisem storil prav, da sem na vse tako pozabil. Res sem brbljal malo bedasto in nisem se vedel tisti večer kakor se spodobi. Krivil sem se na moč klaverno v naslanjaču, dočim ste vi stali nad menoj slok, strupen in samozavesten, da me je kar mraz prešinjal. No, da, toda radoveden sem, kako bi se bila počutila vaša ekselencia v moji koži.

Predsednik cerkvenega sveta Filip Heinrich von Weissensee se je ustavil na svojem izprehodu po sobi. Luč je svestila po tih, prostrani sobi, okorna nočna veša je brenčala, knjige okrog so zrle nemo in mirno, skozi odprta okna je dišalo po nočnem gozdu. Mar mu roje po glavi misli na osveto? Ali so to misli na osveto? Fi donc, nikoli